יג: כהן משיח פרק שלישי הוריות

שופפא. [ב] כיתמ של מרא דעך הוא גיין: **המניח כליו.** מלנטשיו: **פם פחמין.** פת האפוי בגחלים: **של שיורי הטיסה.** שנשתיירו מליסה: **מעכה לעוד של ע' שנה.** שסדור נפיו כל ע' שנה: **מעיה.** מחזיר את הלעוד שנשתכח הימנו כבר ע' שנה: **ופימנך.** לגרפא שלא תעשה אפס לא תעבד אם אחד אומר אחד ואחד אומר שתים ואחד אומר שלש ולא תרבע יהא סימן קמיצה כלומר כפוף הקמיצה ונשתיירו מאותן אצבעות של יד העומדין לכך שתי אצבעות וקומה מכאן כסדרן מכאן דהיינו אצבע ואמה מכאן וזרת מכאן דהיינו שתי אצבעות מכאן ואצבע אחד מכאן וכך תהא זכור שאחד אומר אחת ולא שתים ואחד אומר שתים ולא שלש. גדול לא קא משיב הכא עם שאר אצבעות משום דלא קאי כסדר אצבעות: [ג] האוכל פת ופחמין עצמן כאחת משיב להו: **קשים לעוד.** שהעושה אותן יהא קשה לשמוע: **השוכר פחם לאפסר גמל כ"ש פחם גמל עצמו.** כאחת משיב להו: **השוכר פחם ריח של גבילה.** כלומר ההולך ומריח ריח גבילה דכל ההולך ומריח הרי עוכר מחת אותו ריח שהריח הולך ועולה: **ווספא ליפערין.** אותו כף שנוטשין את הקדירה קרי להו הכי על שם שמעבירין הזוהמא לגדדין. [על שני לדיו ד] תרגום על תרין סטרוהין: **כל העם עומדין.** כל השורות טולן אפילו הן מאה: **ושוין** לו שתי שורות נגלד: **עושין אופן.** לכני חכמים שממונים אביהם פרנס על הצבור: **סניפין.** שמושיבין אותן כלפי הזקנים מפני כבוד אביהם דהיינו סניפין לזקנים כסניף זה שמגיפין לקורה גדולה סניי"ף בלע"ז: **אלא לקטנים.** דאתם הוא אבל יצא לגדולים אינו נכנס ויושב במקומו דפושע הוא משום דהוה ליה למיבדק נפשיה: **כדי שלא יפרחק.** דהיינו לפנות ביום צריך שיתרחק מן הדרך כדי שלא יהו אחרים רואים אותו כדאמרינן במסכת ברכות [סב.]: **אמר רבא ובחיי אביהם.** הא דעושים סניפין מפני כבוד אביהם: **נשנים משנה.** הא דתניא לעיל כשהנשיא נכנס וכו': **נשקין מילתא כי לדידן.** כלומר נעבד ליה כי היכי דעבד הוא לדידן. ואית דגרסי נתקין מילתא כי ליתנן כלומר נתקין מילתא דלהוי לזכרון לעולם לדורות אפילו כי אינן כעולם. ואית דאמרי נתקין מילתא כי ליתני לומר לו שילמדנו דבר שאינו יודע ללמוד ויתבייש: **גני עוקלים.** ירדוס לן מסכת עוקצין: **דלים ליה. ופגא.** גרם ושנה: **אמר.** רבן שמעון בן גמליאל מאי דקמא דלמא חם ושלוס כו': **כאבר דאוקים.** כתר שפיים: **ושדו ליה.** לפיתקא כי מדרשא: שאלות [ד] דהוה מיפריק מתרן ומה שלא היה מתרץ כתבו מינהו הפיולקין ושדו כי מדרשא: [**פורה מבחוץ כו'.** אי הם יכנסו לבהמ"ד אי אנו נלא אליהם ונשב עמהם]: **נכי דאתני לך קמרא דאכוך.** כלומר דאתני לך תשיבותא דאכיך דהות אב כ"ד אכל למהוי נשיא מי מהני לך דקא בעית למהוי נשיא: **קמרא.** אבנע מתהב כדאמרי' במסכת שבת כפ' במה אשה (דף נט.): **מתני ליה רבי לרבי שמעון כריש אחרים אומרים אילו (לא) היה סמורה לא היה קרב.** דתנן במס' בכורות כפ' בתרא (דף ס.) קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שלשתן מקודשין התשיעי נאכל כמומו והעשירי מעשר והאחד עשר קרב שלמים ועושהו תמורה דברי ר"מ אמר לו רבי יהודה וכי יש תמורה עושה תמורה והא קיימא לן דאין תמורה עושה תמורה כדתנן במסכת תמורה כפ' קמא (דף ה.) [ה] אף בכור שור קדש הן [ו] וכו' הן קריבין ואין תמורתן קריבין ומעשר יליף עבירה עבירה מבכור כתיב הכא [ז] כל אשר יעבור תחת השבט וכתיב התם בבכור [ח] והעברת כל פטר רחם וגו': אמר רב פפא אמר אפילו שופתא מרא גייצי ת"ר חמשה דברים משבחים את [ט] הלימוד האוכל ממה שאוכל עכבר וממה שאוכל חתול והאוכל לב של בהמה והרגיל בזיתים והשותה מים של שיורי רחיצה והרוחץ רגליו זו על גבי זו ויש אומרים אף המניח כליו תחת מראשותיו חמשה דברים [י] משיבים את הלימוד פת פחמין וכל שכן פחמין עצמן והאוכל ביצה מגולגלת בלא מלח והרגיל בשמן זית והרגיל ביין ובשמים והשותה מים של שיורי עיסה ויש אומרים אף הטובל אצבעו במלח ואוכל הרגיל בשמן זית מסייע ליה לרבי יוחנן דאמר רבי יוחנן כשם שהוות משכח לימוד של שבעים שנה כך שמן זית משיב לימוד של שבעים שנה: והרגיל ביין ובשמים: מסייע ליה לרבא [יא] דאמר רבא חמרא וריחני פקחין: והטובל אצבעו במלח: אמר ר"ל ובאחת כתנאי ר' יהודה אומר אחת ולא שתים רבי יוסי אומר שתים ולא שלש וסימניך קמיצה עשרה דברים קשים ללימוד העובר תחת האפסר [הגמל] וכל שכן תחת גמל [עצמו] והעובר בין שני גמלים והעובר בין שתי נשים והאשה העוברת בין שני אנשים והעובר מתחת ריח רע של נבילה והעובר תחת הגשר שלא עברו תחתיו מים מ' יום והאוכל פת שלא בשל כל צרכו והאוכל בשר מזוהמא ליסטרון והשותה מאמת המים העוברת בבית הקברות והמסתכל בפני המת ויש אומרים אף הקורא כתב שעל גבי הקבר ת"ר [יב] כשהנשיא נכנס כל העם עומדים ואין יושבים עד שאומר להם שבו [יג] כשאב ב"ד נכנס עושים לו שורה אחת מכאן ושורה אחת מכאן עד שישב במקומו [יד] כשחכם נכנס אחד עומד ואחד יושב עד שישב במקומו [טו] בני חכמים ותלמידי חכמים בזמן שרבים צריכים להם מפסיעין על ראשי העם יצא [טז] לצורך יכנס וישב במקומו [יז] בני ת"ח שממונים אביהם פרנס על הצבור בזמן שיש להם דעת לשמוע נכנסים ויושבים לפני אביהם ואחוריהם כלפי העם בזמן שאין להם דעת לשמוע נכנסים ויושבים [יח] לפני אביהם ופניהם כלפי העם רבי אלעזר בר ר' [צדוק] אומר אף בבית המשתה עושים אותם סניפין [אמר מר] יצא לצורך נכנס ויושב במקומו אמר רב פפא לא אמרו אלא לקטנים אבל לגדולים לא הוה ליה למבדק נפשיה מעיקרא [יט] דאמר רב יהודה אמר רב לעולם ילמד אדם עצמו להשכים ולהעריב כדי שלא יתרחק [כ] (אמר רבא) האידנא דחלשא עלמא [כא] אפילו לגדולים נמי רבי אלעזר ב"ר [צדוק] אומר אף בבית המשתה עושים אותם סניפים אמר רבא בחיי אביהם בפני אביהם א"ר יוחנן [כב] בימי רשב"ג נישנית משנה זו רבן שמעון בן גמליאל נשיא רבי מאיר חכם רבי נתן אב"ד כי הוה רשב"ג התם הוו קיימי כולי עלמא מקמיה כי הוו עיילי רבי מאיר ורבי נתן הוו קיימי כולי עלמא מקמייהו אמר רשב"ג לא בעו למיהוי היכרא בין דילי לדידהו תקין הא מתניתא ההוא יומא לא הוו רבי מאיר ורבי נתן התם למחר כי אתו חזו דלא קמו מקמייהו כדרגילא מילתא אמרי מאי האי אמרו להו הכי תקין רשב"ג אמר ליה ר"מ לרבי נתן אנא הכם ואת אב"ד נתקין מילתא כי לדידן מאי נעביד ליה נימא ליה גלי עוקצים דלית ליה וכיון דלא גמר נימא ליה [כג] מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו [כד] למי נאה למלל גבורות ה' מי שיכול להשמיע כל [כה] תהלותיו נעבריה והוי אנא אב"ד ואת נשיא שמעינהו רבי יעקב בן קרשי אמר דלמא חם ושלום אתיא מלתא לידי כיסופא אזל יתיב אחורי עיליתיה דרשב"ג פשט גרס ותנא גרס ותנא אמר מאי דקמא דלמא חם ושלום איכא בי מדרשא מידי יהב דעתיה וגרסה למחר אמרו ליה ניתי מר וניתני בעוקצין פתח ואמר בתר דאוקים אמר להו אי לא גמירנא בסיפיתנן פקיד ואפקינהו מבי מדרשא הוו כתבי קושייתא [בפתקא] ושדו התם דהוה מיפריק מיפריק דלא הוו מיפריק כתבי פירוקי ושדו אמר להו רבי יוסי תורה מבחוץ ואנו מבפנים אמר להן רבן [שמעון בן] גמליאל ניעיילינהו מיהו ניקנסינהו דלא נימרו שמעתא משמייהו אסיקו לרבי מאיר [כו] אחרים ולר' נתן יש אומרים אחזו להו בחלמייהו זילו פייסוהו [לרבן שמעון ב"ג] רבי נתן אזל רבי מאיר לא אזל אמר [כז] דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין כי אזל רבי נתן אמר ליה רשב"ג נהי דאתני לך קמרא דאבוך למהוי אב ב"ד שוויך נמי נשיא מתני ליה רבי לרבן שמעון בריה אחרים אומרים אילו היה תמורה לא

עין משפט נר מצוה

סה א ב ג מיי' פרק ו מהל' מ"מ הל' י סמג עשין יג טור ש"ע יו"ד סי' רמ"ד סעיף טו [וכתב מלשם קידושין פרק ג דף רסא: ע"ש היטב שהסמיט הא דיבמה בחולצה דחלצה עלמא אמר גמרולים נמי]:

סו ד מיי' שם הל' ז טיש"ע שם סעיף טז:

סז ה מיי' שם טיש"ע שם סעיף יח:

סח ו טור יו"ד סי' רמד:

סט ז מיי' פ"ב מהל' אישות ומתנה הלכה ז [ופיי מהל' מעשר שני הלכה יז] סמג עשין סב טיש"ע מ"מ סי' רנה סעיף ס:

מסורת הש"ס

ב) כתל הם"ר הגי' במס' ובכרש"י מלמוד בכל תעתיד וכל"ל. ג) נ"ל **ישים** לתלמוד האוכל פת חשין ואצ"ל חשין עצמן. ג) יומא עו: [סנהדרין ע.]. ד) [תוס' סנהדרין פ"ז ה"ט]. ה) [שין תוס' יומא קה: ד"ה מי שנרק]. ו) ס"א אחורי. ז) כרכות סב. ח) ס"א לא נגמר ועי' כ"ב. ט) [מי' תוס' כ"ה לר: ד"ה מימין]. י) תגילה יח. מנחות י.. יא) [ל"ל תחלתו]. יב) [מי' תוס' סוטה יב. ד"ה אמרים]. יג) סנהדרין ג. [ניטין נב.]. יד) ל"ל בית יד. טו) [דבור זה אינן לעיל אמר דיבור פת פחמין]. טז) [שמות ל]. יז) [מי' כ"ה אמן כתיב פיה"ד הקדש]. יח) [מי' כ"ה אמן]. יט) [מגדר יח]. כ) [שמות יג].

תורה אור השלם

א. מי ימלל גבורות יי ישמיע כל תהלתו: תהלים קו ב

מוסף רש"י

אקחתי. פקחתי, עשאתי פקח [יומא עו. סנהדרין ע.]. **אבר ארם צעצו.** לפעמ, **החשבים.** קוסם כיוס, **ולהקרב.** משחשבה [ברכות סב. ע"ש]. **אילו היה חמורה.** אותו אחד עשר, **לא** היה קרב. דתמורת מעשר אינה קרבה, דתנא"רינן במסכת תמורה (ה:) מעשר הצבור הטבה מבמה, ובבכור דרשינן הם קריבין ואין תמורתו קריבה, אלא ודאי מדקתני שלמים הקדש ולשון חסנינא ליה ולבר עושה תמורה כדין שלמים אחרים [בכורות ס.]. **רב יוסף פיני** רבה עוקר הרים. סתי היו קורין לרב יוסף שהיה בקי בגרימות הרבה, עוקר הרים לרבה כר נחמני שהיה מחודד יותר בפלפול [ברכות סד.]. **אמר חשא.** למי שקבל הטובה למבוי, כלומר למי שקבל אטובות שם:. **אומנא לביתיה לא חלוק.** לא הבא כל אותן הימים שם לא שבוה יכשהיה צריך לחקה דם היה הולך לבית הרופא ולא היה שולה לבא אלא שם:. **הדרן עלך מסכת הוריות.**

תוספות הרא"ש

ושמני קמיצה. וסימנך שלא הטעה לומר שמא חד אמר אחת ולא שתים וחד אמר שתים ולא שלש. או שמא אחד אומר שתים ולא שלש ואחד אומר שלש ולא ארבע. יהיה סימנך קמיצה. כלומר כפוף הקמיצה וישאר כי אצבעות קקופין ואצבע מצר זה. ובזה חזבור שא' אומר אחת ולא שתים. והא דלא קאמר וסימנך אמה שאם תכפוף אצבע אח' הארוך ששמו אמה ישארו כמו כן אצבע מכאן וזרת מכאן וקמיצה מכאן כשום דדרך לכפוף הקמיצה כדי לקמץ נקט קמיצה. אי נמי דלא הוי סימן מסדים כ"כ דאיכא למימר אגודל מן המנין ויהיו שתים מכאן ושתים מכאן אבל כשתכפוף הקמיצה וישאר רק הזרת מצד א' ממילא ידענא דאין הגודל בכלל דא"א לומר אחד ולא שלש: נרם ותנא. במשנת עוקצין:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com